

JARAMOGI OGINGA ODINGA UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY
SCHOOL OF EDUCATION, HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF LANGUAGES, LITERARY AND COMMUNICATION STUDIES
UNIVERSITY EXAMINATION FOR THE DEGREE OF BACHELOR OF EDUCATION
(ARTS) WITH IT
3RD YEAR 2ND SEMESTER 2023/2024 ACADEMIC YEAR
MAIN CAMPUS

COURSE CODE: ZLB 9306

COURSE TITLE: KISWAHILI PHONOLOGY

EXAM VENUE:

STREAM: BED-ARTS (REGULAR)

DATE:

EXAM SESSION: APRIL 2024

TIME: 2 HOURS

Instructions:

- 1. Answer Question ONE (COMPULSORY) and ANY other 2 questions**
- 2. Candidates are advised not to write on the question paper.**
- 3. Candidates must hand in their answer booklets to the invigilator while in the examination room.**

SWALI LA KWANZA (LAZIMA)

- a) Kwa kurejelea masuala yanayoshughulikiwa, onyesha tofauti kuu kati ya matawi **MAWILI** ya taaluma ya fonolojia. (Alama 8)
- b) Eleza aina kuu **TATU** za sifa majumui za lugha katika taaluma ya fonolojia. Thibitisha majibu yako kwa mifano mwafaka. (Alama 6)
- c) Jadili dhima zozote **TANO** za taaluma ya Fonolojia katika uchambuzi na uchanganuzi wa kiisimu. (Alama 10)
- d) Eleza kikamilifu dhana zifuatazo:
  - i) Kidatu (Alama 2)
  - ii) Silabi (Alama 2)
  - iii) Kiimbo (Alama 2)

SWALI LA PILI

Kwa kutumia mifano kutoka kwa mfumo wa lugha ya Kiswahili, jadili mifanyiko ya kifonolojia ifuatayo:

- a) Kudhoofika kwa konsonanti (Alama 5)
- b) Uchopekaji wa konsonanti (Alama 5)
- c) Mvutano wa irabu (Alama 5)
- d) Uyeyushaji (Alama 5)

SWALI LA TATU

Kwa mifano mwafaka kutoka kwa mfumo wa lugha ya Kiswahili, eleza vigezo **VINNE** vinavyoweza kutumiwa kutambua na kuthibitisha fonimu zake. (Alama 20)

SWALI LA NNE

Fafanua hoja muhimu zinazohusu Nadharia ya Fonolojia Asilia kama inavyotumika katika uchunguzi na uchanganuzi wa lugha. (Alama 20)

SWALI LA TANO

Katika kuifasili dhana ya ‘fonimu’ mitazamo mikuu MITATU imejitokeza. Kwa kuangazia waasisi na hoja kuu zinazojengwa, ijadili mitazamo hiyo. (Alama 20).